



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 247/2016-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. marca 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Mariánom Kuckom, Advokátska kancelária, Národná 7, Žilina, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. D 1356/1995 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. júna 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. D 1356/1995 (ďalej len „napadnutý postup“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na okresnom súde je vedené dedičské konanie sp. zn. D 1356/1995 po poručiťke [REDACTED], rod. [REDACTED], [REDACTED], naposledy bytom [REDACTED], ktorá zomrela 15. 6. [REDACTED].

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 10 CoD 10/2014 z 26. februára 2015 zrušil uznesenie okresného súdu č. k. D 1356/1995-727 z 27. marca 2014 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení tohto zrušujúceho uznesenia krajského súdu sa okrem iného uvádza, že nebolo *«prihliadané na závet poručiťky spísaný dňa 23.10.1990 formou notárskej zápisnice (č. l. 7). Napriek tomu, v aktuálne preskúmanom rozhodnutí opäť chýba akákoľvek zmienka o predmetnom závete, vyporiadanie sa s jeho existenciou, jeho právnymi následkami... Naopak, okresný súd (súdny komisár) opakovane bez ďalšieho konštatoval (v záhlaví i v úvodnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia), že poručiťka zomrela bez zanechania závetu. Uvedené konštatovanie je nielen v priamom rozpore so skutkovým stavom prejednáwanej veci, ale „prehliadanie“ závetu predstavuje aj porušenie § 226 O.s.p. o viazanosti súdu prvého stupňa právnym názorom odvolacieho súdu. ... Vzhľadom na predmetnú (značnú) nedôslednosť v postupe okresného súdu (i súdneho komisára) nebol opätovne (zhodne ako v odvolacom konaní sp. zn. 9CoD/111/2005) možný náležitý meritórny prieskum napadnutého rozhodnutia.»*

4. V dedičskej veci vedenej okresným súdom sp. zn. D 1356/95 bol vydaný nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 158/07-30 z 29. novembra 2007, v ktorom predovšetkým vo vzťahu k dedičskému konaniu sp. zn. D 1356/95 bolo okrem iného vyslovené, že súdny komisár nezabezpečil podklady na dedičské konanie tak, aby o dedičstve mohlo byť rozhodnuté v celom rozsahu. Vo veci vydal dve odlišné osvedčenia o dedičskej dohode.

5. Nálezom ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 3/09 bolo okrem iného konštatované, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v dedičských konaniach vedených pod sp. zn. D 376/92 a sp. zn. D 1356/95 porušené bolo.

6. S poukazom na uznesenie krajského súdu z 26. februára 2015, v ktorom sa podľa sťažovateľa okrem iného uvádza, že došlo k porušeniu § 226 Občianskeho súdneho

poriadku o viazanosti súdu prvého stupňa právnym názorom odvolacieho súdu a že vzhľadom na nedôslednosť v postupe okresného súdu i súdneho komisára nebol opätovne možný náležitý meritórny prieskum napadnutého rozhodnutia, sťažovateľ dôvodí, že jeho právo na súdnu ochranu bolo porušené, a to s poukazom na kontext a obsah nálezov ústavného súdu v tejto veci.

7. Sťažovateľ okrajovo uvádza, že ku dňu spísania ústavnej sťažnosti nedostal žiadne predvolanie v tejto dedičskej veci zo strany okresného súdu a posledným písomným dokladom, ktorý mu bol doručený, je citované uznesenie krajského súdu, ktoré nadobudlo právoplatnosť 20. mája 2015.

8. Sťažovateľ navrhol vydať tento nález:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v dedičskej veci vedenej pod spis. zn. D 1356/1995 porušené bolo.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 15.000,- €, ktorú čiastku je povinný vyplatiť sťažovateľovi Okresný súd Žilina v lehote do 2 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu.

Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania vo výške 296,44 €, ktorú čiastku je povinný vyplatiť sťažovateľovi Okresný súd Žilina v lehote do 2 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu.“

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 49 zákona o ústavnom súde sťažnosť môže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

11. Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v dedičskom konaní, ktoré má spočívať jednak v tom, že (i) okresný súd opakovane nerešpektoval právny názor nadriadeného krajského súdu, čo potvrdil podľa názoru sťažovateľa aj ústavný súd, (ii) a taktiež, že po vrátení veci krajským súdom na okresný súd tento vo veci nevykonal žiaden úkon.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Ústavný súd v úvode uvádza, že si je vedomý záťažou, ktoré pociťuje sťažovateľ pri dve desiatky rokov trvajúcim dedičskom konaní a opakovanom vracaní veci okresnému súdu nadriadeným krajským súdom pre pochybenia okresného súdu. Deklarácii tejto vedomosti svedčí aj vydanie nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 3/09 v prospech sťažovateľa a nálezu sp. zn. I. ÚS 158/07 v prospech inej účastníčky dedičského konania sp. zn. D 1356/95, oba nálezy v neprospech okresného súdu a jeho postupu v dedičskom konaní sp. zn. D 1356/95.

14. Akokoľvek, sťažovateľ v prerokovávanej sťažnosti namieta neústavnosť napadnutého postupu okresného súdu v dedičskom konaní a zásah do jeho ústavných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré majú tkvieť v tom, že okresný súd nerešpektuje právny názor nadriadeného krajského súdu v konaní, a vec sa preto opakovane dostala do štádia konania pred okresným súdom. Ústavný súd na tomto mieste konštatuje, že sťažovateľ nebrojí proti konkrétnemu právoplatnému rozhodnutiu, opatreniu alebo inému zásahu (typicky prietahy v konaní), ale namieta samotný fakt, že konanie v jeho veci sa nachádza na okresnom súde v dôsledku opakovaného vracania veci zo strany krajského súdu pre nerešpektovanie právneho názoru nadriadeného súdu. Samotný stav prebiehajúceho dedičského konania na súde prvého stupňa bez ďalšieho nemožno považovať (bez ohľadu na jeho opakované vracanie veci na konanie pred súd prvého stupňa nadriadeným súdom) za zásah do základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (note bene ústavný súd poznamenáva, že by mohlo ísť maximálne o neefektívny postup okresného súdu, čo by signalizovalo zásah do základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy).

15. To, či okresný súd bude alebo nebude rešpektovať v prebiehajúcom konaní pred ním právny názor vyslovený druhostupňovým súdom, bude zrejmé až po vydaní rozhodnutia vo veci. To, že takýto právny názor okresný súd nerešpektoval, v minulosti už

konštatoval krajský súd, pričom rozhodnutie okresného súdu vždy zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, čiže ochranu sťažovateľovým procesným ústavným právam efektívne poskytol krajský súd.

16. Na vec sťažovateľa (na jeho námietky) sa dá však nahliadať aj z inej (inej než ústavný súd komunikoval v bodoch 14 a 15) perspektívy. V tomto štádiu konania pred okresným súdom sa sťažovateľova sťažnosť môže materiálne javiť aj ako snaha o duplicitné konštatovanie porušenia jeho procesných ústavných práv (aj zo strany krajského súdu aj ústavného súdu), čo je z pohľadu konania pred ústavným súdom neprípustné (porov. čl. 127 ústavy ... *ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd*, ako aj § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde *sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov*).

17. Pokiaľ sa teda (i) vec nachádza v živom konaní pred okresným súdom, (ii) pričom to, či okresný súd bude rešpektovať opakovane vyslovený právny názor krajského súdu, bude zrejmé až po opätovnom rozhodnutí okresného súdu vo veci, je sťažnosť napádajúca postup okresného súdu v prebiehajúcom konaní taktiež zjavne neopodstatnená, keďže k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v prebiehajúcom konaní pred okresným súdom len samotným faktom prebiehajúceho konania dôjsť nemohlo.

17. Z druhej perspektívy, ak bola efektívne poskytnutá ochrana procesným ústavným právam sťažovateľa zo strany krajského súdu, je z tohto pohľadu sťažovateľov návrh možné vnímať ako návrh na duplicitné konštatovanie porušenia jeho ústavných práv, čo je, ako už ústavný súd uviedol, neprípustné.

18. Ďalej ústavný súd konštatuje, že ak sťažovateľ namieta, že po vrátení veci krajským súdom na okresný súd tento vo veci nevykonal ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu žiaden úkon, uvedené v spojení s dĺžkou dedičského konania i nálezom ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 3/09 signalizuje možné priesťahy v konaní okresného súdu a (ako už ústavný súd v bode 14 uviedol) potenciálne zásah do základného práva na

prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V tomto smere však s'ťažovateľ nenavrhol v petite (ani v odôvodnení) s'ťažnosti vyslovenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu. Tým sú jeho námietky v tomto smere neopodstatnené.

19. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd musel s'ťažovateľovu s'ťažnosť odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, ako aj pre neprípustnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2016